

PANNON EGYETEM

TÖBBNYELVŰSÉGI NYELVTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

KÉPZÉSI TERV

TDHT döntés időpontja: 2025. november 27.

Hatálybalépés időpontja: 2026. január 1.

Érvényesség: visszavonásig

Felelős: Dr. Navracsics Judit, TDHT elnök, doktori iskola vezető

Tartalom

A TNYDI képzésének céljai	2
A képzés.....	3
A képzés szerkezete, profilja	3
A képzés során megszerzendő/megszerezhető kreditpontok.....	4
Képzési és kutatási szakasz (1-4. félév)	5
Valamennyi doktorandusz számára közös kurzusok (4 kredit/kurzus).....	5
Komplex vizsga.....	10
Kutatási és disszertációs szakasz (5-8. félév)	11
Abszolutórium	11
Minimum publikációs elvárások a doktori fokozat megszerzéséhez.....	11
Oktatási és tudományszervezési lehetőségek.....	11

A TNYDI képzésének céljai

A Többnyelvűségi Nyelvtudományi Doktori Iskola létrehozásának egyik célja, hogy teret nyújtson olyan kutatásoknak, amelyek a többnyelvűséget természetes folyamatnak mutatják. Magyarország európai viszonylatban is lemaradást mutat a többnyelvűség terén.

A többnyelvűség az EU alapító szerződéseiben rögzített alapelv¹. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (82) 18. számú ajánlásában felszólította az EU-tagállamok kormányait, hogy

- tegyék meg a szükséges lépéseket egy hatékony európai információcsere-rendszer létrehozásához, amely a nyelvtanulás, a nyelvtanítás és a kutatás valamennyi területével foglalkozik;
- lehetőség szerint biztosítsák, hogy váljanak képessé más emberek életének és gondolkodásának, valamint kulturális örökségének átfogóbb és mélyebb megértésére;
- támogassák mindazon kutatási és fejlesztési programokat, amelyek hozzájárulnak olyan módszerek és tananyagok bevezetéséhez az oktatás minden szintjén, amelyek segítségével a tanulók szükségleteiknek megfelelő szintű kommunikatív kompetenciát sajátíthatnak el.

A Miniszteri Bizottság hangsúlyozta „az olyan konkrét tennivalók jelen és jövőbeni politikai jelentőségét, mint például a nyelvi választékkínálat bővítése és a nyelvtanulás intenzitásának növelése a pán-európai többnyelvűség előmozdítása érdekében“, és felhívta a figyelmet a tanulmányi kapcsolatok és cserék továbbfejlesztésének, valamint az új kommunikációs és információs technológiák által nyújtott lehetőségek teljes kiaknázásának fontosságára.”

Az Európa Tanács megbízásából készült „*EUROPEANS AND THEIR LANGUAGES*” című speciális Eurobarometer felmérések (Eurobarometer 386² és Eurobarometer 540³) 2014 júniusában, illetve a megismételt vizsgálat eredményei 2024 májusában jelentek meg. A kutatások rámutatnak, hogy az Európai Unió kiemelt céljai az európai nyelvi sokféleség megőrzése, az európai nyelvek anyanyelvként való elsajátításának ösztönzése, valamint az, hogy minden uniós polgár anyanyelvén kívül legalább két további nyelven képes legyen a mindennapi kommunikációra az európai integráció erősítése érdekében. A felmérés rámutat, hogy ezen

¹ Az **Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. Cikke** előírja, hogy az EU köteles tiszteletben tartani a kulturális és nyelvi sokféleséget. Az **Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 165. cikkének (2) bekezdése** ösztönzi az uniós tagállamok nyelveinek tanítását és elterjesztését. Emellett az **Európai Unió Alapjogi Chartájának III. címe** megköveteli a kulturális, vallási és nyelvi sokféleség tiszteletben tartását, valamint tiltja a megkülönböztetést.

² *Special Eurobarometer 386: Europeans and their Languages* (v1.00). (2014). [Data set]. European Commission, Directorate-General for Communication. http://data.europa.eu/88u/dataset/S1049_77_1_EBS386

³ *Special Eurobarometer 540: Europeans and their languages* (2024) European Commission.. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/28257>

célkitűzésekkel az európai polgárok egyetértének: 2014-ben az európai polgárok 84%-a, 2024-ben 86%-a gondolta úgy, hogy szükség van legalább egy idegen nyelv ismeretére az anyanyelv mellett. A megkérdezettek 77%-a (2024-ben 76%-a) tartja a nyelvtanítás és a nyelvi készségek fejlesztését nyelvpolitikai prioritásnak. Azt a hosszútávú EU-s elképzelést azonban, hogy minden európai polgár legalább két idegen nyelvet ismerjen az EU csupán 8 tagállamában tudták ezidáig megvalósítani, és Magyarország sajnos nincsen köztük.

Doktori képzésünk célja, hogy Magyarországon – és nemzetközi viszonylatban is – nőjön a gazdaságban, iparban és a felsőoktatásban azoknak a magasan képzett szakembereknek a száma, akik értik, ismerik a több nyelven való működés alapjait, ismérveit, módjait és hatékonyságát. Ezáltal sikeresebbé és hatékonyabbá tehetjük a munkahelyi kommunikációt a multinacionális cégeknél, amely a gazdasági siker záloga is lehet. Célunk továbbá olyan kutatók és gyakorlati szakemberek képzése, akik a többnyelvűség komplex jelenségét különböző társadalmi, kognitív és oktatási dimenziókban értik és képesek tudományosan vizsgálni. Doktori iskolánkba olyan jelentkezőket várunk, akik kutatásokat szeretnének végezni a többnyelvű személyre és többnyelvű közösségekre vonatkozóan, valamint olyan nyelvtanárokat, akik tudományos kutatással szeretnének hozzájárulni a nyelvtanítás és nyelvtanulás megújításához, azok vonzóbbá és hatékonyabbá tételéhez.

A képzésünkben a többnyelvűség mint tudományos diszciplína jelenik meg, a nyelvek nincsenek leszűkítve nyelvcsaládokra, meghatározott nyelvekre. Kutatási témák csak olyan nyelveken folyhatnak, amelyeket a doktorandusz és témavezetője is beszél. Kutatás vezetését csak akkor vállalhat egy témavezető nyelvismeret nélkül, ha a vizsgálat a társadalmi többnyelvűségre vonatkozik (pl. nyelvpolitika, nyelvi jogok, nyelvtervezés, nyelvfenntartás, nyelvcsere), tehát a téma nem igényel nyelvi elemzéseket.

A képzés

A képzés szerkezete, profilja

A doktori képzés képzési és kutatási (4 félév) és kutatási és disszertációs (4 félév) szakaszból áll. A képzési és kutatási szakaszt komplex vizsga követi.

Képzésünket 3 fő profil jellemzi, a képzésre jelentkezők ezek közül választhatnak:

- **egyéni többnyelvűség (vezetője: Dr. Navracsics Judit):** a többnyelvűség neuro- és pszicholingvisztikája (nyelvelsajátítás, nyelvi fejlődés, többnyelvű feldolgozás, nyelvvesztés, nyelvelsajátítás és életkor);
- **társadalmi többnyelvűség (vezetője: Dr. Parapatics Andrea):** a többnyelvűség szociolingvisztikája (nyelvi kisebbségek, identitás, kódváltás, nyelvváltozatok, dialektológia, nyelvi attitűdök);
- **iskolai többnyelvűség (vezetője: Dr. Bátyi Szilvia):** a többnyelvűség elérése instrukcionált körülmények között (második, harmadik stb. nyelvek tanítása, a nyelvtanuló variabilitása, metanyelvi tudatosság).

A kiválasztott profil teljesítése a felkínált modulok tárgyaiból kiválasztva lehetséges. A doktorandusz és a témavezető szabad választása, mely tárgyakat veszi fel a doktorandusz. A lényeg, hogy a doktorandusz kutatási témájának megfelelően, a kutatási célját leginkább kielégítő elméleti ismeretek megalapozásával sikeres, újdonságokat tartalmazó doktori disszertáció szülessen.

A doktorandusz a képzés első szemeszterében a témavezetője segítségével elkészíti a kutatási tervét a TNYDI honlapján található formanyomtatvány alapján, melyet a doktorandusz, a témavezető és a DI vezetője aláírásukkal hagynak jóvá. Minden további szemeszterben az aktuális feladatokat rögzíti egy dokumentumban a doktorandusz, melyet a témavezető ellenőriz, és amely alapján a témavezető értékeli a doktorandusz féléves munkáját. A kutatási terv és a féléves munkát dokumentáló formanyomtatvány szintén megtalálható a TNYDI honlapján.

A képzés során megszerzendő/megszerezhető kreditpontok

A teljes képzés ideje alatt összesen 240 kreditet kell megszerezni valamennyi hallgatónak az alábbiak szerint:

Kurzusok: 60 kredit

Kutatómunka: 120 kredit

Publikáció és konferencia: min. 44 kredit

Oktatási és/vagy tudományszervezési tevékenység: max. 16 kredit

I. Kurzusok/szemeszter	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Összkredit
Közös alapozó kurzusok	8 (2x4)	8 (2x4)	4	4					24
Modulok kurzusai	9 (3x3)	9 (3x3)	9 (3x3)	9 (3x3)					36
A kurzusokért szerezhető összes kredit									60
II. Kutatás:									
Kutatószemimárium	12	12	12	12	12	12	12	12	96
Évvégi beszámoló		6		6		6		6	24
Kutatásért járó összes kredit									120
III. Publikációk.									min. 44
Q1, Q2 folyóiratcikk vagy tanulmány									30

Nemzetközi lektorált folyóiratcikk, vagy tanulmány	20
Recenzió	10
Nemzetközi konferencián tartott előadás angol nyelven	20
Nemzetközi konferencián tartott előadás anyanyelven	15
Hazai konferencián tartott előadás angol nyelven	15
Hazai konferencián tartott előadás más nyelven	10
Poszterelőadás nemzetközi konferencián angol nyelven	15
Poszterelőadás hazai konferencián más nyelven	10
IV. Oktatási és tudományszervezési tevékenység	
max. 16	
Oktatás	4
Tudományszervezés	4

Képzési és kutatási szakasz (1-4. félév)

A doktorandusz minden félév elején munkatervet készít a TNYDI honlapján elérhető sablon alapján, amelyet a PhD hallgató és a témavezető aláírásukkal hagynak jóvá. Ez a gyakorlat segíti a doktori képzés folyamatának nyomon követését a két fél részéről, és a Kutatószeminárium tárgy értékelése is ezen alapul.

A „képzési és kutatási” szakaszban (1.-4. félév) a doktoranduszok számára hirdetünk közös kurzusokat (4 kr./kurzus), és ezeken kívül minden doktorandusznak lehetősége van a felkínált tárgyakból felvenni azokat (félévenként 3 kurzus/3 kr.), amelyek a kutatási témájukkal leginkább harmonizálnak. A tárgyak kiválasztása és felvétele a doktorandusz és a témavezető közös döntése (lásd haladási terv/progress plan). Az első négy félévben 120 kreditet kell teljesíteni. Kreditek a tanulmányi és a kutatási munkáért szerezhetők.

Doktori képzésünkön mind a kötelező, mind a választható kurzusok óraszama 10 óra/félév, amelyek tömbösítve, egy vagy két oktatási napon kerülnek megtartásra. Az oktatási napok – tekintettel a képzés nappali jellegére – hétköznapi napokra vannak meghirdetve. A félévenkénti kötelező teljesítendő óraszám: 40 óra/félév.

Valamennyi doktorandusz számára közös kurzusok (4 kredit/kurzus)

- **Multilingual development – Többnyelvű nyelvi fejlődés** (*Anat Stavans*). A modul az újonnan tanult nyelvek fejlődésének aspektusaival foglalkozik. A második nyelvelsajátítás klasszikus kutatási hagyományától a kétnyelvű (szimultán és konszekutív) elsajátításon keresztül a szintén szimultán és konszekutív többnyelvű nyelvi fejlődésig. Olyan elméleti kérdéseket

részletez, mint pl. a többnyelvűség és az életkor, az érzelmi hozzáállás és a motiváció a többnyelvű nyelvelsajátításban, valamint a multikompetencia fogalma.

- **Multilingualism in the society – minority issues – Többnyelvűség a társadalomban – kisebbségi kérdések** (*Ulrike Jessner-Schmid*). A modul olyan témákkal foglalkozik, mint a modern és történeti többnyelvűség, az angol nyelv szerepe Európában és a világban, a többnyelvűség kutatásának szociolingvisztikai tényezői, kisebbségi nyelvhasználati kérdések, az identitás kérdése, a szocio- és pszicholingvisztikai összefüggések a többnyelvűségben (pl. nyelvvesztés).
- **Multilingual approaches to language teaching** (*Ulrike Jessner-Schmid*). A modul a dinamikus rendszerek elméletén alapuló használatalapú nyelvészeti megközelítést veszi alapul a nyelvtanításban és a nyelvtanulásban. Rávilágít arra, milyen tényezők játszhatnak szerepet a sikeres nyelvtanulásban és nyelvtanításban.
- **Multilingual processing – Többnyelvű nyelvi feldolgozás** (*Navracsics Judit*). A modul megismerteti a hallgatókat azzal, miként történik egyszerre több nyelv feldolgozása: hogyan értjük meg a beszédet, hogyan hozzuk azt létre, és miben különbözik a többnyelvű feldolgozás az egynyelvűtől. Foglalkozunk azzal, hogy miként szelektál a beszélő a nyelvei között, és hogyan történik a nyelvek közötti váltás.
- **Research methodology – Kutatásmódszertan** (*Bátyi Szilvia*). A modul áttekintést ad a többnyelvűség és második/többedik nyelvelsajátítás kutatásának módszertanáról. Bemutatjuk az empirikus kutatás folyamatát a doktori iskola 3 profiljának főbb módszertanát (kvantitatív, kvalitatív, keresztmetszeti, longitudinális és kevert típusokat). A szemináriumokon a hallgatók gyakorlati példákon keresztül megismerkednek a lehetséges módszerekkel, eszközökkel, adatgyűjtési lehetőségekkel és a feldolgozási folyamatokkal, hogy a kutatási kérdés, hipotézisek, az alkalmazott módszerek és elemzések összhangját a későbbiekben a saját kutatásukban is alkalmazni tudják. Megismertetjük a kutatási beszámoló elkészítésének lényegét jó és rossz gyakorlati példákon keresztül.
- **Academic writing – Tudományos írás** (*Marjolijn Verspoor*). A kurzus műfajalapú megközelítést alkalmaz. Különböző fajtájú tudományos írást elemzünk nagy részletességgel, hogy a megismertessük a hallgatókkal a tudományos érvelést a szöveg szerkezetén, hivatkozásokon, a tudományos terminológia használatán keresztül. A hallgatók konkrét feladaton keresztül (amelyre visszacsatolást kapnak) a gyakorlatban sajátítják el az akadémiai kifejezések helyes használatát, a tudományos írás alfáját és ómegáját.

A kötelező kurzusok alapjai a komplex vizsgára való felkészülésnek. A kurzusokat elvégzett hallgatók tudása:

- ismeri a többnyelvűség neuro- és pszicholingvisztikáját, a többnyelvűvé válás lehetőségeit és menetét, a kognitív hatását, a több nyelv egyidejű feldolgozását,

a többnyelvűség társadalmi vonatkozásait és iskolai vonatkozásait, a többnyelvűség kutatási módszereit.

- képes önálló véleménynyilvánításra, saját nézet kialakítására, segítséget nyújtani, tanácsot adni a többnyelvűség alapvető kérdéseiben, statisztikai elemzéseket végezni.
- attitűdje pozitív a megoldandó kérdésekben, keresi a megoldásokat, megkönnyíti az egynyelvű környezetben élő többnyelvűek nyelvi és kommunikációs problémáinak megoldását egyéni, társadalmi és iskolai szinten is.

A Kutatószeminárium c. tárgyat (12 kredit) a témavezető tartja, és minden olyan tevékenység, konzultáció beleszámít, amit a doktorandusz és a témavezető a kutatásnak és a disszertáció írásának, valamint publikációk, konferencia előadások készítésének dedikál. Közzétettünk a hallgatók számára a honlapon egy javasolt haladási tervet, valamint egy „Haladási terv” űrlapot, amelyet a doktorandusznak minden félév elején ki kell töltenie, és ez segítséget nyújt a témavezetőnek annak megítélésében, hogy a félév végén jár-e a hallgatónak a 12 kredit.

A kutatószemináriumot elvégző doktorandusz

- ismeri a kutatási témájához köthető jelentősebb és legfrissebb hazai és nemzetközi szakirodalmat, az etikus kutatás alapelveit;
- képes önálló kutatásra, a szakirodalom kritikus olvasására, saját nézet kialakítására; a saját nézet melletti meggyőző érvelésre;
- attitűdje a kutatáshoz pozitív, etikusan jár el mind a kutatás, mind pedig a publikációi írásában.

Az évvégi kutatási beszámolóokban a doktorandusz előre elkészített ppt segítségével bemutatja a kutatásához szükséges szakirodalmi ismereteit, amelyeket az adott évben sajátított el. Előterjeszti az eredményeket, bemutatja, hol tart a kutatása és mik a további tervei. Beszámol az adott évben történt konferencia-szerepléseiről, illetve publikációiról. A 6 kredit annak a doktorandusznak jár, aki e 3 témát kielégítően kifejti az évvégi beszámolóban.

**Választható kurzusok (3 kredit/kurzus, összesen választandó: 12 kurzus
(3/félév), teljesítendő: 36 kredit)**

Egyéni többnyelvűség (felelős: Navracsics Judit) témakör és témakiírásai:

- The multilingual brain – A többnyelvű agy (Sáry Gyula, Szegedi Tudományegyetem, Pannon Egyetem)
- Multilingualism and cognition – Többnyelvűség és kogníció (Varga Vera, Pannon Egyetem)
- Infant bi- and multilingualism – Gyermekkori két- és többnyelvűség (Navracsics Judit, Pannon Egyetem)
- Bilingual speech production – Kétnyelvű beszédprodukció (Navracsics Judit, Pannon Egyetem)

- The bilingual mental lexicon – A kétnyelvű mentális lexikon (Navracsics Judit, Pannon Egyetem)
- Code-switching – Kódváltás (Forintos Éva, Pannon Egyetem)
- Narrative development (Anat Stavans, Pannon Egyetem)
- Language attrition – Nyelvkopás (Bátyi Szilvia, Pannon Egyetem)
- Linguistic statistics – Nyelvészeti statisztika (Bátyi Szilvia Pannon Egyetem)
- Neuroimaging procedures – Képalotó eljárások (Sáry Gyula, Szegedi Tudományegyetem és Pannon Egyetem)
- Quantitative and qualitative research methods – Kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek (Bátyi Szilvia, Pannon Egyetem)
- Psycholinguistic approaches to Second Language Acquisition (Kovács Gábor, NKE)
- Bilingual written word recognition – Kétnyelvű írott nyelvi szófelismerés (Ihász Petra)
- The neurocognitive background of language – A nyelv neurokognitív háttere (Varga Vera)

Társadalmi többnyelvűség (felelős: Parapatics Andrea) témakör és témakiírásai:

- Language maintenance – Nyelvmegtartás (Ulrike Jessner-Schmid, Pannon Egyetem)
- Language variation and change – Nyelvi változatosságok és nyelvi változás (Csernicskó István, Pannon Egyetem)
- Intercultural communication – Interkulturális kommunikáció (Rabeb Ghanmi, Pannon Egyetem)
- Multilingualism with English – Az angol nyelv a többnyelvűségben (Ulrike Jessner-Schmid, Pannon Egyetem)
- Contact linguistics – Kontaktnyelvészet (Forintos Éva, Pannon Egyetem)
- Intra-language variability (Parapatics Andrea, Pannon Egyetem)
- Sociodialectology – Szociodialektológia (Parapatics Andrea, Pannon Egyetem)
- Minority languages – Kisebbségi nyelvek (Csernicskó István, Pannon Egyetem)
- Dialectal differences – the Case of English (Szentgyörgyi Szilárd, Pannon Egyetem)
- Language and identity – Nyelv és identitás (Csrepka Máté, Pannon Egyetem)

- Linguistic landscape – Nyelvi tájkép (Heltai János Imre, Károli Gáspár Református Egyetem)
- Qualitative and quantitative research methods – Kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek (Bátyi Szilvia, Pannon Egyetem)
- Linguistic statistics – Nyelvészeti statisztika (Bátyi Szilvia, Pannon Egyetem)
- Cultural conceptualizations in language – Kulturális konceptualizációk a nyelvben (Baranyiné Kóczy Judit, Pannon Egyetem)
- Cognitive linguistics – Kognitív nyelvészet (Baranyiné Kóczy Judit, Pannon Egyetem)

Iskolai többnyelvűség (felelős: Bátyi Szilvia) témakör és témakiírásai:

- Instructed foreign language teaching – Instrukcionált idegennyelv- oktatás (Marjolijn Verspoor, Pannon Egyetem)
- Variations in multilingual development – A többnyelvű fejlődés változatosságai (Marjolijn Verspoor, Pannon Egyetem)
- The dynamics and complexity in the development of multilingual learning – A többnyelvű tanulás dinamikája és komplexitása a fejlődés során (Ulrike Jessner-Schmid, Pannon Egyetem)
- Dynamic usage-based approach to foreign language teaching – A dinamikus használatalapú módszer az idegennyelv-oktatásban (Marjolijn Verspoor, Pannon Egyetem)
- Language testing, language assessment – Nyelvi tesztelés, nyelvtudásszint-mérés (Fábián Gyöngyi, Pannon Egyetem)
- Multilingualism with English – Az angol nyelv a többnyelvűségben (Ulrike Jessner-Schmid, Pannon Egyetem)
- Qualitative and quantitative research methods – Kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerek (Bátyi Szilvia, Pannon Egyetem)
- Language teacher cognition – A nyelvtanár kognitív jellemzői (Fábián Gyöngyi, Pannon Egyetem)
- Individual differences in language teaching (Fábián Gyöngyi, Pannon Egyetem)
- Metalinguistic awareness – Metanyelvi tudatosság (Rabeb Ghanmi, Pannon Egyetem)

A képzés angol nyelven folyik, a tantárgyfelelős oktatók a szakma nemzetközileg elismert, jeles kutatói.

A választható kurzusok a hallgatók orientáltságának megfelelően részletesebben kidolgozott anyagokkal és témákkal mélyítik el a tudást, a disszertáció témájához illeszkedve. A választható kurzusokhoz tartozó kötelező szakirodalmak közül

választunk ki a képzési modulokkal harmóniában levő szakirodalmat, amely a komplex vizsga melléktárgyára való felkészülést biztosítja a hallgatók számára. Mindhárom modul hallgatói számára azonos mennyiségű szakirodalom elolvasását írjuk elő (cca. 7-900 oldal). A végleges szakirodalomlistákat a TDHT fogadja el, majd a doktori iskola titkára az aktuális félév kezdetén a komplex vizsgázni köteles hallgatók számára megküldi. A hallgatók:

- ismerik az egyéni, társadalmi és iskolai többnyelvűség legfontosabb témaköreit, az azokra vonatkozó kutatásokat, nézeteket, modelleket.
- képesek a saját kutatásukra vonatkozó nézetek és irányzatok önálló feldolgozására, elemzésére, a kritikus gondolkodásra.
- attitűdjükben a többnyelvűséget támogatják, elfogadottá teszik, a nem elfogadó nézetekre hatást gyakorolnak.

A 4. félév végén a doktorandusz komplex vizsgát tesz. A komplex vizsgától számított 3 éven belül a disszertációt be kell nyújtani.

Komplex vizsga

A komplex vizsgára történő bocsátás feltétele a doktori képzés „képzési és kutatási szakaszában” (első négy félév) megszerzett 120 kredit.

A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság legalább három tagból áll, a tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel. A vizsgabizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője.

A komplex vizsga két fő részből áll. Az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét mérjük fel (főtárgy: Többnyelvűség átfogó ismertetése; melléktárgy: Egyéni-Társadalmi, vagy Iskolai többnyelvűség témakörből, megadott olvasmánylista alapján). A másik részben a vizsgázó tudományos előrehaladásáról ad számot (disszertációs vizsgarész).

Az elméleti részben a főtárgy: A többnyelvűség átfogó, interdiszciplináris bemutatása az alábbi témakörökre kitérve (a kötelező tárgyak ismeretanyaga alapján):

A többnyelvűség pszicholingvisztikája;

Társadalmi többnyelvűség;

Iskolai többnyelvűség.

A melléktárgyra felkészüléshez a moduljának megfelelő olvasmánylistát kap a hallgató, amelyből felkészül a vizsga második részére.

A komplex vizsga második (disszertációs) részében a vizsgázó előadás formájában ad számot szakirodalmi ismereteiről, beszámol kutatási eredményeiről, ismerteti a doktori képzés második szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a disszertáció elkészítésének és az eredmények publikálásának ütemezését.

A vizsgabizottság külön-külön értékeli a vizsga elméleti és disszertációs részét. A vizsga eredményét a szóbeli vizsga napján ki kell hirdetni. A komplex vizsga sikeres, amennyiben a bizottság tagjainak többsége mindkét vizsgarészt sikeresnek ítéli meg. A doktorandusz a sikertelen komplex vizsgát egy alkalommal, ugyanazon vizsgaidőszakban ismételteti meg.

A komplex vizsga értékelése kétfokozatú, megfelelt vagy nem megfelelt minősítés lehet.

Kutatási és disszertációs szakasz (5-8. félév)

A „kutatási és disszertációs” szakaszban a doktorandusz erőteljesen dolgozik a kutatásán, disszertációján. Krediteket a kutatói szemináriumokon (félévenként 1 kurzus, 12 kredit) és az év végi kutatási beszámolóért (évenként 6 kredit) lehet szerezni.

Abszolutórium

A végbizonyítvány (abszolutórium) kiállításának feltétele:

- az előírt 240 kreditpont megszerzése:
 - o első 4 félév (képzési és kutatási szakasz): tanulmányi és kutatómunkáért: 120 kr.
 - o második 4 félév (kutatási és disszertációs szakasz): kutatómunkáért: 60 kr. publikációért: 44 kr., oktatói és tudományszervezési tevékenységért: max. 16 kr., mindösszesen 120 kr.
- sikeres komplex vizsga a 4. félév után,
- a költségtérítési-befizetési és más fizetési hátralék rendezése.

Minimum publikációs elvárások a doktori fokozat megszerzéséhez

- 1 angol nyelvű, elsőszerzős, lektorált könyvfejezet vagy nemzetközi folyóiratban megjelent cikk (min. 10 oldal), vagy az elfogadásról szóló igazolás.
- 1 folyóiratcikk vagy könyvfejezet (min. 10 oldal) lektorált folyóiratban vagy szerkesztett tudományos kötetben (vagy az elfogadásról szóló igazolás)
- 3 hazai vagy nemzetközi konferenciaelőadás

Oktatási és tudományszervezési lehetőségek

1. Oktatási tevékenységet az a hallgató végezhet, akinek a témavezetője javasolja. Az oktatási tevékenység kiterjedhet BA vagy MA kurzusok résztémáinak oktatására. Az átlagon felüli nyelvtudással és nagyon jó kiejtéssel rendelkező hallgatók taníthatnak angol nyelv és stílusgyakorlatot, kommunikációt írásban és szóban, illetve lektorátusi órákat láthatnak el egy egész félév folyamán. A megtartott órákat minden esetben a Neptunban kell regisztrálni.
2. Tudományszervezési lehetőségek állnak rendelkezésre azon doktoranduszok számára, akik inkább egyéb tudományszervezéssel szeretnének foglalkozni. Ezen belül kaphatnak kreditet konferencia szervezésért, kötet szerkesztésért, bibliográfia előállításáért.